

Spor Organizasyonlarının Etkileri: 2022 FIFA Dünya Kupası Örneği

Serkan Aksoy¹

Özet

2022 FIFA Dünya Kupası, Katar'ın ev sahipliğinde gerçekleşen bir uluslararası spor organizasyonudur. Bu organizasyon, birçok alanda önemli etkilere sahip olmuştur. İlk olarak, Katar'ın uluslararası alanda tanıtımını artırmış ve ülkenin imajını yükseltmiştir. Dünya Kupası, Katar'ın spor organizasyonlarını başarıyla yönetebileceğini göstermiş ve turizm, ticaret ve yatırım açısından ülkeyi daha cazip hale getirmiştir. Aynı zamanda, Dünya Kupası Katar ekonomisine büyük katkılar sağlamıştır. Turizm gelirleri artmış, konaklama, restoranlar, alışveriş ve diğer harcamalarla ülkenin ekonomik kalkınmasına destek olmuştur. Organizasyonun düzenlenmesi için yapılan altyapı yatırımları da ülkenin uzun vadeli gelişimi için önemli bir adım olmuştur. Dünya Kupası, Katar'da spor kültürünün yayılmasına ve futbol tutkusunun artmasına da katkı sağlamıştır. Yerel halk ve uluslararası taraftarlar arasındaki etkileşimler kültürel değişimi teşvik etmiş ve uluslararası birlik ve beraberliği desteklemiştir. Özetle; 2022 FIFA Dünya Kupası, Katar'ın spor turizmi, ekonomik kalkınma, uluslararası imajı, kültürel değişim ve sosyal gelişim gibi alanlarda önemli etkilere sahip olmuştur. Bu organizasyonun başarısı, spor organizasyonlarının toplumlar üzerindeki önemini ve potansiyelini vurguladığı düşünülmektedir.

1. Spor Organizasyonu Kavramı

Spor organizasyonları, sportif amaçları olan her türlü spor etkinliğini kapsayan ve bu etkinliklerin başarılı bir şekilde yönetilmesini sağlayan çalışmalardır (Bayrakdaroğlu, 2017). Bu organizasyonlar, önceden belirlenen bir yer ve zaman diliminde gerçekleşen, bir veya daha fazla spor branşını içeren ve belirlenen bütçeyle düzenlenen spor yarışmalarını içerir (Gök ve Balcı, 2012). Spor organizasyonlarının başarıyla planlanması, ev

1 Öğr. Gör. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Ayvacı Meslek Yüksekokulu
serkanaksoy@comu.edu.tr, 0000-0003-1160-3539

sahibi şehrin kültürel, mali ve siyasi açıdan diğer ülkelerle ilişkiler kurmasını ve ülkeye ekonomik katkı sağlamasını amaçlamaktadır. Bu nedenle, spor organizasyonlarının önceden etkili ve iyi bir şekilde planlanması, ülkenin ekonomik, sosyal ve kültürel açıdan faydalar elde etmesini sağlamaktadır (Can ve Değirmen, 2017; Keskin, 2022).

Spor organizasyonlarını düzenleyecek ev sahibi şehir ya da ülke, organizasyonun önceden alınabilmesi için uzun bir adaylık süreci ve detaylı bir dosya hazırlamaktadır. Bu dosya, ev sahibi şehir veya ülkenin kültürel zenginliklerini tanıtmayı amaçlamaktadır. Bu süreçte, potansiyel ev sahipleri, organizasyonun düzenlenmesi için kendi kültürel değerlerini vurgulamak ve uluslararası bir platformda tanıtmak için çaba sarf etmektedirler. Dosyada, şehir veya ülkenin tarihi, kültürel mirası, spor altyapısı, turistik cazibesi ve organizasyonun başarılı bir şekilde gerçekleştirilmesi için sunabileceği diğer avantajlar ayrıntılı bir şekilde sunulur. Bu şekilde, ev sahibi şehir veya ülke, spor organizasyonlarının düzenlenmesi için başvuruda bulunurken, kendi kültürel zenginliklerini ve organizasyonun düzenlenmesi için uygunluğunu vurgulamaya çalışır.

1.1. Spor Organizasyonlarının Amacı

Spor organizasyonları, ulusal ve uluslararası düzeyde farklılık gösteren etkinliklerdir. Her bir organizasyonun amacı, kuralları ve planlaması özeldir. Uluslararası organizasyonlar, siyasi ve ekonomik getiriler sağlarken, ulusal organizasyonlar daha çok vatandaşlara kaliteli hizmet sunmayı, spor yapmaya teşvik etmeyi ve bölgeye daha fazla ziyaretçi çekmeyi hedefler (Erkiş, 2021). Uluslararası organizasyonlar, ülkelerin ekonomik faydalarının yanı sıra dünya çapında tanınma ve varlıklarını sergileme fırsatı sunar. Bu nedenle, organizasyonlara olan ilgi artmakta ve ülkeler ev sahipliği yapabilmek için birbiriyle rekabet ederek önemli yatırımlar yapmaktadır (Akdağ, Güler, Duran ve Dalgıç, 2015). Akkaya (2022)'ya göre; Ulusal ve uluslararası büyük spor organizasyonlarını spor alanlarında seyirciler, televizyonda izleyiciler, gazete ve dergilerde okuyucular olarak spora katılan bireylerin artması, spor sektörü dışındaki sektörlerin tanıtımını yapmak için ilgi çekici bir ortam yaratmaktadır.

Ülkeler, spor faaliyetlerini düzenlerken belirli amaçlar belirler ve bu amaçlara yönelik planlar yapar. Amaçlar bazen açık ve net olabilirken, bazıları da toplumu etkilemeyi amaçlayan gizli hedefler içerebilir. Ulusal düzeyde yapılan spor organizasyonları ise genel ve özel amaçlar şeklinde iki ayrı kategoride değerlendirilir.

Spor Organizasyonlarının Genel Amaçları;

- Sağlıklı bir toplumun gelişimine katkıda bulunarak kamu hizmeti sunmak,
- Vatandaşlara spor yapma fırsatı eşitliği sağlamak ve teşvik etmek,
- Farklı spor branşlarını tanıtmak ve yaygınlaştırmak,
- Uluslararası alanda başarılı sporcuları keşfetmek ve yetiştirmek,
- Spor elemanlarının yetiştirilmesini desteklemek amacıyla faaliyetler yürütmek.

Spor organizasyonlarının özel amaçları şu şekilde sıralanabilir:

- Politik üstünlük sağlamak amacıyla düzenlenen organizasyonlar,
- Propaganda yapma amacıyla organize edilen spor etkinlikleri,
- Maddi kazanç elde etmek amacıyla gerçekleştirilen organizasyonlar,
- Reklam amacıyla düzenlenen spor etkinlikleri (Demirci, 1986).

Her ülkenin kültürüne, sosyal yapısına ve koşullarına göre spor organizasyonları farklılık gösterebilir. Bu nedenle, ülkeler kendi kültürlerini ve geleneklerini yansıtan organizasyonları da düzenleyebilirler (Şahinoğlu, 2019).

1.2. Yerel Kalkınmada Spor Organizasyonları

Yerel kalkınmada spor organizasyonları, bir bölgedeki ekonomik, sosyal ve kültürel gelişimi desteklemek amacıyla düzenlenen etkinliklerdir. Bu organizasyonlar, yerel toplulukları harekete geçirerek turizm, istihdam, altyapı geliştirme, spor tesislerinin inşası, spor turizmi ve bölge markalaşması gibi alanlarda olumlu etkiler yaratmayı hedeflemektedir.

Yerel kalkınmada spor organizasyonları, bir bölgenin ekonomik, sosyal ve kültürel gelişimine katkı sağlamak amacıyla düzenlenen etkinliklerdir. Bu organizasyonlar, yerel toplulukları harekete geçirerek turizm potansiyelini artırır, istihdam oluşturur, altyapıyı geliştirir ve bölge markalaşmasına katkıda bulunur. Yerel kalkınmada spor organizasyonlarının sunduğu faydalarından bazıları şunlar olduğu düşünülmektedir;

Turizm ve gelir: Spor organizasyonları, turizm sektörünü canlandırır ve bölgeye turist akışını artırır. Bu, konaklama, restoranlar, mağazalar ve turistik tesislerin gelirlerinin artmasına ve yerel ekonominin canlanmasına katkı sağlar.

İstihdam ve sosyal fayda: Organizasyonların düzenlenmesi ve yönetimi için bir dizi personel ve gönüllüye ihtiyaç duyulur. Bu, yerel halka istihdam fırsatları sunar ve sosyal bağları güçlendirir. Aynı zamanda organizasyonlar, bölgedeki gençlere sporla ilgili işlerde deneyim kazanma ve yeteneklerini geliştirme şansı sunar.

Altyapı geliştirme: Büyük spor organizasyonları, spor tesislerinin inşası veya mevcut tesislerin iyileştirilmesi için bir fırsat sunar. Bu, bölgedeki spor altyapısının güçlenmesine ve daha fazla spor etkinliğinin düzenlenmesine olanak sağlar. Aynı zamanda sporun yaygınlaşması ve yerel halkın aktif yaşam tarzına teşvik edilmesine katkıda bulunur.

Bölge markalaşması ve tanıtım: Önemli spor organizasyonları, bölgenin veya şehrin tanıtımı ve marka değerini artırma fırsatı sunar. Bu organizasyonlar, ulusal ve uluslararası düzeyde görünürlük sağlar, turistlerin ve yatırımcıların ilgisini çeker ve bölgenin turizm potansiyelini ve çekiciliğini artırır.

Toplumsal birleşme ve gurur: Yerel spor organizasyonları, toplumun bir araya gelmesini ve ortak bir amacı paylaşmasını sağlar. Bu etkinlikler, yerel halkın birlikte çalışmasını, takım ruhunu güçlendirmesini ve yerel kimlik ve gururun artmasına katkıda bulunur.

1.3. Uluslararası Spor Organizasyonları

Uluslararası spor organizasyonları, birden fazla ülkenin katıldığı yarışmalar veya turnuvalardır (Keskin, 2022). Bu organizasyonlar, günümüzde sadece sporcuların yeteneklerini sergiledikleri bir platform olmanın ötesine geçerek, ülkelerin kendi kültürlerini uluslararası bir arenada tanıtabildikleri bir alana dönüşmüştür (Gücer ve Silik, 2014). Olimpiyat Oyunları, FIFA Dünya Kupası, Akdeniz Oyunları ve UEFA Avrupa Futbol Şampiyonası gibi büyük ve kapsamlı organizasyonlar, katılımcı ve izleyici sayısı bakımından önemli uluslararası spor etkinlikleri olarak örnek verilebilir. Bu tür organizasyonlar, ülkeler arasındaki rekabeti artırır, sporcuların yeteneklerini uluslararası platformda sergileme imkânı sağlar ve dünya çapında büyük ilgi ve takipçi kitlesiyle birlikte uluslararası bir etkileşim ortamı yaratır.

Tablo 1. Uluslararası Spor Organizasyonları Örnekleri ve Açıklamaları

<p>Olimpiyat Oyunları</p>  <p>INTERNATIONAL OLYMPIC COMMITTEE</p> <p>(Kaynak: ANOC).</p>	<p>Olimpiyatlar, en prestijli uluslararası spor etkinliklerinden birisidir. Her dört yılda bir düzenlenir ve farklı spor dallarında yüzlerce ülkeden binlerce sporcu katılır. Temel amacı ise; sporcuların performanslarını sergileme, ülkeler arasında dostluk ve kültürel alışverişin sağlanmasıdır.</p>
<p>FIFA Dünya Kupası</p>  <p>(Kaynak: NTV, 2022)</p>	<p>FIFA Dünya Kupası, futbolun en büyük organizasyonlarından biridir. Her dört yılda bir düzenlenir ve dünya genelinde büyük bir ilgiyle takip edilir. Uluslararası Futbol Federasyonu (FIFA) tarafından organize edilmekte ve katılan ülkelerin milli futbol takımları arasında bir turnuva düzenlenmektedir.</p>
<p>FIBA Dünya Kupası</p>  <p>(Kaynak: Habertürk, 2019).</p>	<p>FIBA Dünya Kupası, uluslararası basketbolun en önemli organizasyonlarından biridir. Her dört yılda bir düzenlenmekte ve katılan ülkelerin milli basketbol takımları arasında mücadele edilmektedir. Uluslararası Basketbol Federasyonu (FIBA) tarafından organize edilmektedir.</p>
<p>Wimbledon Tenis Turnuvası</p>  <p>(Kaynak: Ontheluce, 2022).</p>	<p>Wimbledon, tenisin en eski ve prestijli turnuvalarından biridir. Her yıl İngiltere'nin Londra şehrinde düzenlenir ve dünya çapında büyük bir izleyici kitlesine sahiptir. Tenisçiler hem tek erkekler hem de tek kadınlar kategorilerinde mücadele etmektedirler.</p>
<p>PGA Şampiyonası</p>  <p>(Kaynak: PGA, 2018).</p>	<p>PGA Şampiyonası, golfün en önemli turnuvalarından biridir. Her yıl farklı bir ülkede düzenlenir ve dünya çapındaki profesyonel golfçülerin katılımıyla gerçekleştirilmektedir. PGA (Professional Golfers' Association) tarafından organize edilmektedir.</p>

1.3.1. Uluslararası Spor Organizasyonlarının Özellikleri

Bulut (2021)'a göre; uluslararası spor organizasyonlarına katılım giderek artmaktadır. Bu da ülkeleri ve şehirleri Olimpiyatlar, şampiyonalar ve oyunlar gibi uluslararası spor etkinliklerine ev sahipliği yapma konusunda rekabete sürüklemektedir. Mersin'de düzenlenen Akdeniz Oyunları da uluslararası bir spor organizasyonu olarak önem kazanmaktadır. Katılımcı sporcu sayısı her yıl artmaktadır. Örneğin, 1997'de İtalya'nın Bari kentinde düzenlenen oyunlara 2.999 sporcu katılırken, 2009'da İtalya'nın Pescara kentinde düzenlenen oyunlara 3.368 sporcu katılmıştır (Silik ve Güçer, 2016).

Spor organizasyonları, sporun tanıtımını ve popülerliğini artırmak için önemli bir platform sağlar. Büyük ölçekli etkinlikler, milyonlarca insanın takip ettiği ve medya tarafından yayınlanan bir vitrin oluşturur. Bu da sporun yayılmasına ve spora olan ilginin artmasına katkı sağlar (Öncel, 2018).

1.4. FIFA (Federation Internationale De Football Association)- Uluslararası Futbol Federasyonları Birliği

FIFA (Federation Internationale de Football Association), uluslararası futbolun yönetim organı olan bir kurumdur. 21 Mayıs 1904 tarihinde Fransa, Belçika, Danimarka, Hollanda, İspanya, İsviçre ve İsveç temsilcilerinin katılımıyla kurulmuştur. FIFA'nın merkezi Zürih, İsviçre'de bulunmaktadır (Akşar ve Merih, 2006).

FIFA'nın temel amacı, futbolun gelişimini desteklemek, futbolun evrenselliğini korumak ve futbolun tüm katılımcılarına adil ve eşit fırsatlar sunmasını sağlamaktadır. Bu kapsamda FIFA'nın temelde beş temel ilkesi bulunmaktadır. Bu ilkeler şu şekilde sıralanmaktadır;

- 1. Futbolun Gelişimi:** FIFA, futbolun her düzeyde gelişimini teşvik etmek için çalışır. Eğitim programları, teknik rehberlik, altyapı geliştirme ve genç oyuncuların desteklenmesi gibi faaliyetlerle futbolun büyümesine katkıda bulunur.
- 2. Dostça İlişkilerin Sağlanması:** FIFA, ülkeler ve futbol federasyonları arasında dostça ilişkilerin kurulmasını teşvik eder. Uluslararası maçlar, turnuvalar ve diğer etkinlikler aracılığıyla farklı ülkelerin futbol topluluklarının bir araya gelmesini sağlar.
- 3. İstismarın ve Uygun Olmayan Yöntemlerin Engellenmesi:** FIFA, futbolun istismar edilmesini ve uygun olmayan yöntemlerin kullanılmasını engellemek için çaba harcar. Kural ihlalleri, doping, yasa dışı bahis ve şike gibi konularda sıkı denetimler yapar ve disiplin kurallarını uygular.

4. **Ayrımcılığın Önlenmesi:** FIFA, futbolda ırk, din, cinsiyet ve politika ayrımcılığının yapılmamasını savunur. Tüm futbolcuların ve futbol topluluğunun eşit haklara sahip olmasını destekler.
5. **Çatışmaların Çözülmesi:** FIFA, üye federasyonlar arasında oluşabilecek çatışmalara arabuluculuk yapar ve çözüm sağlamaya çalışır. Futbolun barışçıl bir şekilde oynanmasını ve sporun uluslararası ilişkilerde olumlu bir rol oynamasını teşvik eder.

FIFA'nın en ünlü organizasyonu Dünya Kupası'dır. İki yılda bir düzenlenen bu turnuva, dünya çapında büyük bir ilgi ve takipçi kitlesine sahiptir. Ayrıca FIFA, diğer uluslararası turnuvaların ve futbol etkinliklerinin düzenlenmesine de liderlik eder. FIFA, ulusal futbol federasyonlarıyla yakın iş birliği yapar ve futbolun tüm yönlerini geliştirmek için çalışmalar yürütür. Fair Play (Adil Oyun) prensiplerini benimseyerek, futbolun toplumsal değerlere katkıda bulunmasını hedeflemektedir.

1.5. Dünya Kupası

Dünya Kupası, FIFA tarafından düzenlenen ve dünya futbolunun en prestijli turnuvalarından biridir. İki yılda bir düzenlenen bu uluslararası turnuva, dünya çapında büyük bir heyecan yaratır ve milyonlarca futbolsever tarafından takip edilir. Dünya Kupası, 1930 yılında düzenlenmeye başlamıştır. İlk kez Uruguay'da düzenlenen turnuvada 13 ülke katılmış ve Uruguay şampiyon olmuştur. O günden bu yana, Dünya Kupası düzenli aralıklarla farklı ülkelerde yapılmış ve futbol tarihinde unutulmaz anılara sahne olmuştur (Akşar ve Merih, 2006).

Dünya Kupası'na katılan ülkeler, kıta konfederasyonları aracılığıyla elemeler sonucunda belirlenir. Elemelerin ardından finallere katılmaya hak kazanan 32 ülke, turnuvada mücadele eder. Turnuva, grup aşaması, eleme aşaması ve final maçlarından oluşur (Keskin, 2022). Grup aşamasında, takımlar belirlenen gruplara ayrılır ve her takım diğer takımlarla bir kez karşılaşmaktadır. Grup maçları sonucunda en iyi performans gösteren takımlar, eleme aşamasına yükselir. Eleme aşamasında ise tek maçlı eleme sistemi uygulanır. Çeyrek final, yarı final ve final maçları sonucunda şampiyon takım belirlenmektedir. Dünya Kupası, futbolun en büyük yıldızlarının ve milli takımların mücadele ettiği bir platformdur. Turnuva, oyuncuların yeteneklerini sergilemeleri, ülkelerinin onurunu ve gururunu temsil etmeleri için bir fırsat sunmaktadır. Dünya Kupası, futbolun evrenselliğini ve birleştirici gücünü yansıtan önemli bir etkinliktir.

1.5.1. Uluslararası Spor Organizasyonlarının Faydaları

Küresel çapta etkiye sahip olan spor organizasyonlarının spor turizmi içerisindeki etkileri, genel olarak kamuoyu tarafından kabul gören bir gerçektir. Duman, Şahin, Uluç ve Bulut (2021)'a göre; bu organizasyonların ev sahipliği yapan ülkenin tanıtımına, ekonomik kalkınmasına, istihdam alanlarının yaratılmasına, ticari faaliyetlerine, spora olan ilginin artmasına ve ülkenin saygınlık kazanmasına olumlu yönde katkılar sunmaktadır. Bu nedenle, ülkeler bu tür organizasyonlara ev sahipliği yapabilmek için rekabet içerisine girmektedirler. Bu kapsamsa uluslararası düzeyde gerçekleştirilen spor organizasyonları Ülkelere birçok açıdan katkılar sağlamaktadır.

1.5.1.1. Uluslararası Spor Organizasyonlarının Ekonomik Faydaları

Spor organizasyonlarının ekonomik faydaları çeşitlilik göstermektedir. Spor etkinliklerine katılan veya izleyen insanların ve turistlerin gelmesiyle birlikte, spor organizasyonları ev sahibi kentlere ekonomik açıdan önemli kazançlar sağlamaktadır (Terekli ve Çobanoğlu, 2018). Ülkeler, spor sayesinde kendilerini geliştirebilmek, tanıtılabilmek ve uluslararası alanda rekabet edebilmek amacıyla spor organizasyonları düzenlemektedir. Bu nedenle, sporun ekonomik getirisi, ülkelerin spor organizasyonlarına ev sahipliği yapma isteğini ve rekabetini artırmaktadır (Can ve Değirmen, 2017).

Spor, istihdamın artırılmasında da önemli bir rol oynamakta ve kitlelere ulaşmada organizasyonların önemli bir araç olduğu bilinmektedir (Keskin, 2022). Uluslararası spor etkinlikleri, düzenli bir şekilde gerçekleştirildiğinde, ev sahibi ülkelere turizm ve ekonomik açıdan önemli kazanımlar sağlayarak kalıcı ve olumlu etkiler bırakmaktadır (Hanbay, 2017). Bu kazanımlar arasında spor tesislerinin, altyapının ve ulaşım imkanlarının geliştirilmesi gibi faktörler yer almaktadır. Büyük spor etkinlikleri, yatırımlar ve sponsorluklar sayesinde organizasyonu düzenleyen ülkeye ekonomik açıdan önemli katkılar sunmaktadır (Öncel, 2018).

1.5.1.2. Uluslararası Spor Organizasyonlarının Sosyal ve Kültürel Faydaları

Uluslararası spor organizasyonları, ev sahibi ülkelerin veya şehirlerin sosyal ve kültürel açıdan tanınmasına ve diğer ülkelerle ilişkiler kurmasına önemli katkılarda bulunmaktadır. Bu organizasyonların ev sahibi ülkeye sağladığı sosyal ve toplumsal faydalar oldukça büyük bir öneme sahiptir (Keskin, 2022). Organizasyonlar, yapıldığı şehrin kültürel zenginliklerini ve gelişimini göstererek tanınmasına katkıda bulunur.

Ev sahibi ülkede yaşayan insanlar, organizasyonun açılış töreninde kendi kültürlerini en iyi şekilde yansıtmaya çalışırlar. Olimpiyat oyunları gibi büyük organizasyonlar, ev sahibi ülkenin kültürel, sanatsal, teknolojik ve turizm alanlarındaki zenginliklerini sergileme fırsatı sunmaktadır. Sporun sosyal ve toplumsal faydaları arasında demokratik bir toplumun oluşumuna katkı sağlaması, insanlar arasında sosyalleşme imkânı sunması, toplumda dayanışma ve bütünleşmeyi sağlaması, aynı zamanda sosyal aktivitelere çeşitlilik kazandırması bulunmaktadır (Doğu, 2006). Spor organizasyonlarının sosyal ve toplumsal faydalarına örnek olarak, insanların spor tesislerinde ve spor alanlarında sosyalleşerek spor aktivitelerine katkıda bulunmaları gösterilebilir.

1.5.1.3. Uluslararası Spor Organizasyonlarının Ev Sahibi Kentlere Faydaları

Uluslararası spor organizasyonları, ev sahibi ülkelerin veya şehirlerin sosyal ve kültürel açıdan tanınmasına ve diğer ülkelerle ilişkiler kurmasına önemli katkılarda bulunmaktadır. Bu organizasyonların ev sahibi ülkeye sağladığı sosyal ve toplumsal faydalar oldukça büyük bir öneme sahiptir. Organizasyonlar, yapıldığı şehrin kültürel zenginliklerini ve gelişimini göstererek tanınmasına katkıda bulunur. Ev sahibi ülkede yaşayan insanlar, organizasyonun açılış töreninde kendi kültürlerini en iyi şekilde yansıtmaya çalışırlar. Olimpiyat oyunları gibi büyük organizasyonlar, ev sahibi ülkenin kültürel, sanatsal, teknolojik ve turizm alanlarındaki zenginliklerini sergileme fırsatı sunmaktadır.

Uluslararası spor organizasyonları aynı zamanda ev sahibi ülkelerin ekonomik gelişimine de katkı sağlar. Bu organizasyonlar sayesinde ülkelerin tanıtımı yapılarak dünya genelinde tanınırlık artar ve turizm potansiyeli artırılır (Erdal, 2012). Ülkeler bu nedenle yıllar öncesinden organizasyonlara ev sahipliği yapmak için hazırlık yaparlar ve tesislerini geliştirirler. Uluslararası spor organizasyonlarının düzenlendiği ülkelerde yeni tesislerin yapılması ve mevcut tesislerin yenilenmesi de ekonomik bir ivme yaratır (Silik, 2014).

Spor organizasyonları ayrıca ülkelerde sporun gelişimine ve sosyal sorumluluk bilincinin yayılmasına da katkıda bulunur. Büyük organizasyonlar gençler arasında spor ilgisini artırır ve sporun yaygınlaşmasını destekler. Ev sahibi ülkenin adıyla anılan bu organizasyonlar, ülkenin hava şartları, siyasi durumu, kültürel tesisleri ve mali olanakları gibi özelliklerin yanı sıra spora olan ilgiyi de dikkate alarak belirlenir (Önder ve Batal, 2018).

Uluslararası spor organizasyonlarının ev sahipliği yapan ülkeler aynı zamanda kendi kültürlerini, gelenek ve göreneklerini dünya çapında tanıtma

imkânı bulurlar. Organizasyonlar için gelen turistler ise ülkenin ekonomisine katkı sağlar. Bu nedenle ev sahibi ülkeler alt yapı, ulaşım, teknoloji ve planlama konularında hazırlık yaparlar ve ekonomik getiriler elde etmeyi hedeflerler (Özsoy ve Sennaroğlu, 2016). Uluslararası spor organizasyonlarına ev sahipliği yapmak eskiden masraflı görülebilirken, bugün ülkelerin kendilerini kültürel olarak tanıtmaları ve gelişmelerine katkıda bulunmaları için bir yarış alanı haline gelmiştir. Bu organizasyonlar ülkelerin uluslararası düzeyde tanınmasına ve tanıtımına önemli bir katkı sağlar.

1.6. 2022 Fifa Dünya Kupasının Etkileri

Spor organizasyonlarının etkileri, uluslararası arenada büyük bir etki yaratmakta ve ülkelere çeşitli faydalar sağlamaktadır. 2022 FIFA Dünya Kupasının bu etkileri anlamak için önemli bir örnek olduğu düşünülmektedir. Bu kapsamda Katar'da 2022 yılında düzenlenen Katar Dünya kupasının, katar üzerindeki etkileri maddeler halinde incelenmeye çalışılmıştır.

1. **Turizm ve Ekonomik Etkiler:** FIFA Dünya Kupası gibi büyük spor etkinlikleri, bir ülkeye turizm açısından büyük bir ivme kazandırabilir (Duman, Şahin, Uluç ve Bulut, 2021). Yüz binlerce turist ülkeye gelmesiyle birlikte, turizm gelirleri artar ve ekonomik büyümeye katkı sağlar. Turistlerin konaklama, restoranlar, alışveriş ve diğer harcamaları ülke ekonomisine büyük katkı sağlar.
2. **Altyapı Gelişimi:** FIFA Dünya Kupası, ev sahibi ülkenin altyapı gelişimi için büyük bir fırsat sunar. Stadyumlar, ulaşım ağı, havaalanları ve diğer tesislerin inşası veya yenilenmesi için büyük yatırımlar yapılır (Roche, 2002). Bu altyapı yatırımları, ülkenin uzun vadeli gelişimine katkı sağlar ve sürdürülebilir bir miras bırakır.
3. **Uluslararası İmaj ve Tanıtım:** FIFA Dünya Kupası gibi büyük spor etkinlikleri, ev sahibi ülkenin uluslararası alanda imajını yükseltir ve tanıtımını yapar (Çetin, 2019). Bu, ülkenin turizm, ticaret ve yatırım açısından daha cazip hale gelmesini sağlar. Aynı zamanda kültürel değişim ve anlayışı teşvik ederek ülkenin uluslararası ilişkilerini güçlendirir.
4. **Spor Kültürünün Yayılması:** FIFA Dünya Kupası gibi büyük spor etkinlikleri, futbolun popülaritesini artırır ve spor kültürünün yayılmasına katkı sağlar.
5. **Toplumsal Birleşme ve Coşku:** FIFA Dünya Kupası gibi büyük spor etkinlikleri, toplumlara bir araya getirir ve ulusal birlik ve beraberliği teşvik eder. Maçları izlemek, taraftarların birlikte

coşkuyla desteklemesine ve duygusal bir bağ oluşturmaya olanak tanır. Böylelikle bu etkinlikler, birlik ve dayanışma duygusunu da güçlendirmektedir.

Ancak, spor organizasyonlarının etkileri sadece olumlu yönde olmakla kalmayıp, etkinliklerin maliyetleri, çevresel etkileri ve sosyal adalet konuları gibi zorlukları da beraberinde getirebilmektedir. Dolayısıyla bu tür etkinliklerin dikkatlice planlanması, sürdürülebilirlik ilkesine uygun şekilde yürütülmesi gerektiği düşünülmektedir.

Sonuç

2022 FIFA Dünya Kupası, Katar'da düzenlenen uluslararası bir futbol turnusudur. Bu kapsamda Katar; Dünya Kupası için altyapısını geliştirmek amacıyla büyük yatırımlar yapmıştır. Katar; stadyumların inşasından mevcut altyapının iyileştirilmesine kadar Dünya Kupası için yaklaşık 220 milyar dolar harcama yapmıştır (Dünya, 2022). Dünya Kupası, Katar'ın turizm sektörüne de birtakım katkılar sunmuştur. Yüz binlerce futbolsever ülkeyi ziyaret etmiş ve maçları izlemek için konaklama, restoranlar, alışveriş ve diğer harcamalar yapmıştır. Bu da turizm gelirlerinin artmasına ve ülkenin ekonomisine katkı sağlamıştır.

Tüm bunların yanında Katar'da düzenlenen bu turnuva, tarihinde ilk kez Orta Doğu'da düzenlenen FIFA Dünya Kupası olma özelliği taşımaktadır (Duru, 2022). TransferMark (2022)'a göre FIFA dünya kupasını yaklaşık 4.006.132 kişi stadyumda izlemiştir. Böylelikle; Dünya Kupası Katar'ın uluslararası imajını ve tanınırlığına da katkılar sağlamıştır. Aynı zamanda Katar; organizasyonu başarıyla yönetme kabiliyetiyle, ülkenin spor organizasyonlarına ev sahipliği yapabilme yeteneğini de göstermiştir.

Kaynaklar

- Akdağ G., Güler O., Duran A. ve Dalgıç A. (2015). “Spor organizasyonlarında algılanan hizmet kalitesi ve memnuniyet: 17. Akdeniz oyunlarına katılan sporcular üzerine bir araştırma”. *Çağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 12(1), 1- 25.
- Akkaya, C. (2022). *Spor Ekonomisi*. Spor Alanında Uluslararası Çalışmalar V. İçinde Yalçın, S. (edt). Konya. Eğitim Yayınevi.
- Akşar, T. ve Merih, K. (2006). *Futbol ekonomisi*. İstanbul: Literatür Yayıncılık.
- ANOC. <https://www.anocolympic.org/olympic-movement/ioc-and-intel-to-provide-support-services-to-athletes-globally/> adresinden alınmıştır.
- Bayrakdaroğlu, Y. (2017). *Türkiye’de Düzenlenen Uluslararası Spor Organizasyonlarının Pazarlama ve Kalite Algularının Karşılaştırılması*. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Atatürk Üniversitesi, Erzurum.
- Can, Z. G. ve Değirmen, S. (2017). Spor organizasyonlarının ekonomik açıdan incelenmesi: Mersin ili örneği. *İşletme ve İktisat Çalışmaları Dergisi*, 5(4), 91- 105
- Çetin, A. (2019). Mega Spor Etkinliklerinde Spor Mirası Konseptinin Gerekli-liği. *Journal of Health and Sport Sciences*, 2(2), 66-73.
- Demirci, N. (1986). *Sporda Yönetim-Tekilatlanma ve Organizasyonları*. Ankara: M.E.G ve S.B. Yayını.
- Doğu, G. (2006). *Spurun Sosyal ve Ekonomik Faydaları*. Sağlık Kentler Birliği.
- Duman S, Şahin HM, Uluç EA, Bulut Ç. (2021). Spor Turizminin Türkiye Açısından Ekonomik Boyutu. *Gaziantep Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*, 6(4), 367-383.
- Duru, F. (2022). FIFA Dünya Kupası ilk kez bir Orta Doğu ülkesinde. <https://www.posta.com.tr/yazarlar/funda-duru/fifa-dunya-kupasi-ilk-kez-bir-orta-dogu-ulkesinde-2514198> adresinden alınmıştır.
- Dünya. (2022). Devasa yatırımlar ve tartışmalarla FIFA Dünya Kupası başladı <https://www.dunya.com/ekonomi/devasa-yatirimlar-ve-tartismalarla-fifa-dunya-kupasi-basladi-haberi-674678> adresinden alınmıştır.
- Erdal, R. (2012). *Sporda Yönetişim & Organizasyon*. İstanbul: Bedray Yayınları
- Erkiş, S. (2021). *Yerel Kalkınmada Spor Organizasyonları Elmalı Yağlı Pehlivan Güreşleri Örneği*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Akdeniz Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Spor Yöneticiliği Anabilim Dalı, Antalya.
- Gök, Y. ve Balcı, V. (2012). Spor organizasyonlarının maliyet boyutunun risk yönetimi açısından değerlendirilmesi. *Ege Akad Bakış*, 12, 61-9.
- Güçer, E. ve Silik, C. E. (2014), “Uluslararası Spor Organizasyonlarının Etkileri: 2013 Mersin XVII. Akdeniz Oyunları’na Yönelik Bir Uygulama”, *International Journal of Science Culture and Sport, Special Issue:1*, s.148-170.

- Habertürk (2019). FIBA Dünya Kupası'na genel bakış.<https://www.haberturk.com/fiba-dunya-kupasi-na-genel-bakis-basketbol-haberleri-2517716-spor-adresinden-alinmistir>.
- Hanbay, E. (2017). *Uluslararası Spor Organizasyonlarında Uygulanan Stratejik İletişim Faaliyetler*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Halkla İlişkiler ve Tanıtım Anabilim Dalı, İstanbul.
- Keskin, M. Z. (2022). *Spor Bilimleri Eğitimi Alan Bireylerin Uluslararası Spor Organizasyonlarına Yönelik Tutumlarının İncelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, Sivas.
- Matthew, R. A., Nizkorodov, E., & Murphy, C. (Eds.). (2022). *Routledge Handbook of Environmental Security*. Routledge.
- NTV (2022). *2022 Dünya Kupası nerede yapılacak? (2022 Dünya Kupası ne zaman?)* https://www.ntv.com.tr/spor/2022-dunya-kupasi-nerede-yapilacak-2022-dunya-kupasi-ne-zaman,kB15g_yLHEW3An41IeuC_A adresinden alınmıştır.
- Ontheluce (2022). *The First-Timer's Guide To Visiting Wimbledon Tennis Championships*. <https://www.ontheluce.com/visiting-wimbledon-tennis-championships/> adresinden alınmıştır.
- Öncel, A. (2018). Uluslararası Spor Organizasyonlarının Sosyoekonomik Etkileri: 2012 Londra Olimpiyatları Örneği ve Türkiye İçin Bir Değerlendirme. *Gümüşhane University Electronic Journal Of The Institute Of Social Science/Gümüşhane Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Elektronik Dergisi*, 8(22).
- Önder, H. A., & Batal, S. (2018). Yerel Yönetimlerin Uluslararası Spor Organizasyonlarındaki Rolü (EYOF 2017-Erzurum Büyükşehir Belediyesi Örneği). *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 22(2), 1053- 1074.
- Özsoy, A. ve Sennaroğlu, B. (2016). Büyük Spor Organizasyonlarına Evsahipliği Yapmanın Avantajları ve Dezavantajları. *Marmara Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*, 1(1), 11-22.
- PGA (2018). *2023 PGA Professional Championship*. <https://www.pgatournaments.com/pga-professional-championship.html> adresinden alınmıştır.
- Roche, M. (2002). *Mega Events And Modernity. Olympics And Expos in The Growth of Global Culture*, Routledge.
- Silik, C. E. (2014). *Uluslararası spor organizasyonlarının sosyal, kültürel ve ekonomik etkileri: 2013 Mersin XVII. Akdeniz Oyunlarına yönelik bir uygulama*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi University, Institute of Social Sciences, Department of Tourism Management, Ankara.

Şahinoğlu, Z. (2019). *Yerel Yönetimlere Bağlı Spor Şirketleri Tarafından Organize Edilen Spor Organizasyonlarında Karşılaşılan Sorunların İncelenmesi (İstanbul Büyükşehir Belediyesi, İstanbul Maratonu Örneği)*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Gelişim Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü. İstanbul.

Terekli, M. S. ve Çobanoğlu, H. O. (2018). Mega Spor Organizasyonlarının Ekonomik Etkilerinin Türkiye Açısından Avantaj ve Dezavantajları. *The Journal of Social Science*, 2(3), 95-107.